

УДК 342.998.85

Уляна Парпан

Національний університет «Львівська політехніка»,
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
доцент кафедри адміністративного та інформаційного права,
д-р юрид. наук
<https://orcid.org/0000-0003-1424-050X>
uparpan35@gmail.com

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

<http://doi.org/10.23939/law2020.28.213>

© Парпан У., 2020

У статті досліджено правові проблеми та потенціал розвитку державно-приватного партнерства в сфері вищої освіти. Державно-приватне партнерство розглянуто як гнучкий і перспективний інструмент для залучення приватних інвестицій в інфраструктуру, що забезпечує необхідну кооперацію науково-освітніх центрів з компаніями реального сектора економіки, що сприяє досягненню Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року у сфері освіти. У порівнянні з більш простими моделями співпраці держави та бізнесу цей інструмент передбачає взаємодію наукового і освітнього потенціалу вищих навчальних закладів з інвестиційними, технологічними та промисловими ресурсами реального сектора економіки. Держава і заклади освіти знаходяться в конкурентній боротьбі за здобувачів вищої освіти та фінансування, потребують розвитку інфраструктури. Аналізуються переваги моделей державно-приватного партнерства з позиції приватного та публічного сектора, умови для розвитку цього механізму в державі. Робиться висновок, що державно-приватне партнерство у сфері вищої освіти має перспективи розвитку. Підкреслюється дисбаланс між потребами економічного й інноваційного розвитку України та якістю законодавства в сфері державно-приватного партнерства. Розглядаються проблеми правового регулювання, даються рекомендації щодо його вдосконалення.

Вказується, що державно-приватне партнерство є розвиненою формою реалізації інвестиційних проєктів щодо публічної (державної та комунальної) інфраструктури і передбачає високий рівень кооперації публічного та приватного секторів. Під державно-приватним партнерством необхідно розуміти юридично оформлену на певний строк, засновану на об'єднанні вкладів і розподілі ризиків співпрацю публічного та приватного партнерів з метою вирішення державних завдань, що здійснюється шляхом реалізації інвестиційних проєктів об'єктів, які перебувають у сфері публічного інтересу.

Акцентовано, що в Україні потенціал застосування державно-приватного партнерства обумовлений, передусім, повноваженнями держави в організації освітнього процесу, як наслідок, значним переважанням серед провідних вишів державних бюджетних установ, де право власності на майно належить державі. Така обставина відкриває значні можливості для використання концесійної та державно-приватного партнерства моделей розвитку інфраструктури навчальних закладів вищої освіти.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, концесія, угода про державно-приватне партнерство, концесійна угода, вища освіта.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація української економіки та пошук інноваційних шляхів розвитку держави і суспільства роблять все більш очевидним те, що вища освіта вимагає пошуку нових форматів співпраці публічного і приватного сектора. Ключова проблема української освіти недостатня взаємодія сектора досліджень і розробок з реальним сектором економіки, розрив інноваційного циклу. У результаті державні інвестиції в людський капітал фактично забезпечують зростання конкурентоспроможності інших економік, а можливості утримання вчених, інженерів, підприємців, які створюють інноваційні продукти, істотно скорочуються в порівнянні з країнами-лідерами у сфері інновацій. За таких умов науково-технологічний прогрес є одним з основних напрямів національного розвитку. Ключовими Цілями стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року заявлені: забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям [1]. Одне із завдань у сфері освіти полягає у збільшенні кількості іноземних громадян, які навчаються в установах вищої освіти і наукових організаціях, реалізації комплексу заходів щодо працевлаштування кращих в Україні. Проблеми, цілі та завдання інфраструктурного розвитку в сфері вищої освіти передбачають необхідність активізації кооперації науково-освітніх центрів з компаніями реального сектора економіки, залучення інвестицій бізнесу в освітню інфраструктуру країни. В умовах недофінансування інфраструктури вищої освіти та необхідності розвитку кооперації вишів з реальним сектором економіки ключовим інвестиційним механізмом у названій сфері має стати державно-приватне партнерство.

Аналіз дослідження проблеми. Питання організації вищої освіти, зокрема щодо державно-приватного партнерства розглядалися у працях: В. І. Бондаря, Н. П. Бортник, Л. І. Даниленко, Г. В. Єльнікової, Л. М. Калініної, Л. М. Карамушки, В. Г. Кременя, В. В. Крижка, В. І. Лугового, В. І. Маслова, О. І. Мармази, В. Л. Ортинського, Н. М. Острроверхової, Є. М. Павлютенкова, В. С. Пікельної, М. М. Поташника, О. В. Поставенського, Т. М. Сорочан, П. В. Худоминського та інших вчених.

Мета статті – дослідження державно-приватного партнерства у вищій освіті України.

Виклад основного матеріалу. Державно-приватне партнерство (далі – ДПП) є розвинутою формою реалізації інвестиційних проєктів щодо публічної (державної та комунальної) інфраструктури передбачає високий рівень кооперації публічного та приватного сектора. Під ДПП необхідно розуміти юридично оформлену на певний строк, засновану на об'єднанні вкладів і розподілі ризиків співпрацю публічного та приватного партнерів з метою вирішення державних завдань, що здійснюється шляхом реалізації інвестиційних проєктів об'єктів, які перебувають у сфері публічного інтересу.

Державно-приватне партнерство – це особливе договірне зобов'язання, виражене в законодавстві в формі двох подібних договорів: концесійної угоди, врегульованої законом «Про концесію», про державно-приватне партнерство, передбаченої законом «Про державно-приватне партнерство» [2; 3].

І. Ю. Хомишин зазначає, що інноваційний розвиток освіти спирається на напрями розвитку освіти, на спеціально розроблені принципи, на підставі яких повинні відбутися системні зміни, що забезпечують його доступність, якість, безперервність та інвестиційну привабливість [4, с. 308].

В. А. Бонларенко і С. Єсімов вказують, що законодавство про освіту регламентує і регулює найбільш істотні сторони відносин організації та функціонування системи освіти загалом та окремих її ланок. Виступаючи як єдина галузь, законодавство про освіту складається ніби з окремих, відносно самостійних блоків [5, с. 37]. Значення державно-приватного партнерства для сфери вищої

освіти в найближчі роки буде зростати та незабаром з інструменту вирішення оперативних завдань (реконструкція будівлі університету, будівництво і експлуатація гуртожитків і ін.) ДПП може перетворитися в механізм вирішення стратегічних завдань.

Перспективи застосування ДПП в сфері вищої освіти пов'язані з можливістю будівництва необхідної освітньої інфраструктури із залученням позабюджетних джерел, що покривають витрати на інфраструктуру або на значну її частину. Використання капіталу, технологій і досвіду будівництва приватного інвестора, мотивованого оперативно закінчити інвестиційну фазу та перейти до експлуатації об'єкта, здатне істотно скоротити терміни створення об'єкта, в той час як передача приватному партнеру одночасно ризиків проектування, будівництва та технічної експлуатації інфраструктури підвищить якість робіт, забезпечить ефективне використання бюджетних коштів і знизить загальну вартість реалізації проекту. З огляду на застосування приватним інвестором сучасних технологій, навичок і досвіду експлуатації інфраструктури можлива економія на операційних витратах, підвищення якості та доступності послуг в освіті.

Будівництво нових гуртожитків для розміщення здобувачів вищої освіти закладу освіти покликане вирішити три перераховані завдання, як у випадку з науковою лабораторією або інформаційною освітньою платформою, створюваною за безпосередньої участі бізнесу. Приватний інвестор може використовувати створену інфраструктуру для надання платних послуг, спільного використання приміщень і обладнання науково-освітнього центру з метою реалізації комерційних і некомерційних проєктів.

З погляду економії адміністративних ресурсів ДПП дозволяє державі передати приватному суб'єкту функцію з надання окремих супутніх послуг або технічного обслуговування об'єкта, залишивши функціональну експлуатацію, моніторинг і контроль за реалізацією проєкту приватним партнером, прийняття рішень щодо використання і розвитку інфраструктури.

На відміну від інших інвестиційних проєктів, які передбачають передачу більшості ризиків приватному сектору, проєкт ДПП дозволяє державі зберегти контроль над об'єктом інфраструктури та запобігти неналежному використанню і обслуговуванню.

Концесійну угоду і угоду про ДПП надають публічному партнеру ряд важелів впливу на інвестора (застосування заходів відповідальності, припинення бюджетного фінансування, зміна, розірвання угоди і ін.).

У випадку з ДПП об'єкт інфраструктури знаходиться або у власності публічного партнера без можливості відчуження приватному партнеру (концесія), або в приватній власності з обтяженням на користь публічного партнера. На відміну від початкової та середньої освіти в Україні, де вже багато років використовує ДПП для будівництва шкіл і дитячих садів, у вищій освіті застосування даних механізмів досі не практикувалося. У країні не укладено жодної концесійної угоди або угоди про ДПП щодо об'єктів інфраструктури вищої освіти, а розвиток інфраструктури вишів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та відповідних бюджетних установ на основі традиційних механізмів державних закупівель.

Т. О. Губанова зазначає, що державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні має стати інструментом модернізації освітніх і наукових технологій на підставі об'єднання потенціалу держави з ресурсами приватного бізнесу [6, с. 224].

В Україні відсутні наукові та науково-практичні дослідження, присвячені ДПП у вищій освіті. Водночас законодавство не проводить різниці між інфраструктурою загальної середньої, професійної, вищої освіти, допускаючи можливість реалізації проєкту ДПП щодо об'єкта освіти.

З цієї причини державно-приватне партнерство в традиційному розумінні в сфері вищої освіти в Україні має перспективи в порівнянні з деякими іншими країнами, де виші не є державними, в кращому випадку лише частково фінансується з державного бюджету, при цьому держава не грає значної ролі в управлінні закладом освіти не виступає власником майна.

В Україні потенціал застосування ДПП обумовлений в першу чергу повноваженнями держави в організації освітнього процесу, як наслідок, значним переважанням серед провідних вишів держа-

вних бюджетних установ, де право власності на майно належить державі. Ця обставина відкриває великі можливості для використання концесійної та ДПП моделі розвитку інфраструктури навчальних закладів вищої освіти.

Дистанція між власником майна університетів в особі Міністерства освіти та науки України і органами управління бюджетного закладу, зацікавленому у розвитку інфраструктури вишу, становить проблему не тільки з погляду оновлення інфраструктури навчального закладу, але з позицій розвитку і конкурентоспроможності вищої освіти в Україні в цілому.

Необхідні цифровізація та модернізація ресурсної бази, яка відіграє роль в конкурентній боротьбі за закордонного та національного споживача. Ця проблема ускладнюється тим, що поточний режим створення і експлуатації освітньої інфраструктури із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства означає відсторонення закладу освіти від реалізації проекту та використання об'єкта інфраструктури.

Особливості юридичного механізму ДПП в Україні припускають припинення права оперативного управління та вилучення у установи майна, що підлягає реконструкції, в казну, що в багатьох випадках означає припинення існування вишу. Відповідно до законодавства, на момент передачі об'єкта угоди концесіонеру (приватному партнеру) для реконструкції, цей об'єкт повинен знаходитися у власності публічного партнера, бути вільним від прав третіх осіб, включаючи установу, яка раніше володіла цим об'єктом на праві оперативного управління.

У разі укладення концесійної угоди або угоди про ДПП заклад, який має можливість продовжувати освітню діяльність після вилучення об'єкта нерухомості для реконструкції, зобов'язаний перемістити освітні ресурси в іншу будівлю, яка є в установі чи наданій власником або третьою особою.

Концесійний механізм, що передбачає обов'язок концесіонера надавати освітні послуги з використанням об'єкта концесійної угоди, не має на увазі можливість установи виступити в цій угоді на боці публічного партнера з метою здійснення окремих повноважень. Така можливість передбачена законом «Про державно-приватне партнерство» для всіх видів інфраструктури, а законом «Про концесію», тільки для певних видів об'єктів. Такий стан не відповідає потребам розвитку освіти. Зазначені положення закону «Про концесію» доцільно коригувати.

Концесійна модель не передбачає можливість закладу освіти повернутися в раніше займане приміщення після реконструкції, за винятком випадку, коли заклад буде залучений концесіонером для експлуатації об'єкта в якості оператора. Подібне в теорії можливе, проте пов'язане з юридичними ризиками для концесіонера та для обох сторін угоди.

Закон встановлює низку обмежень для сторін угоди про ДПП, але прямо допускає функціональну експлуатацію публічним партнером і закладами на стороні публічного партнера. Кращою правовою формою реалізації проекту в такій ситуації є угода про державно-приватне партнерство, що укладається на підставі Закону «Про державно-приватне партнерство». Однак, цей закон допускає виникнення права власності на об'єкт лише у приватного партнера, хоча з можливістю передачі публічного партнера в терміни, передбачені угодою, але зазначений механізм програє конкуренцію концесійній моделі.

Беручи до уваги описані юридичні складності, значні витрати, пов'язані з переїздом установи з будівлі, що реконструюється, треба визнати, що реконструкція за моделлю державно-приватного партнерства має більше перспектив щодо окремих будівель і нежилых приміщень, тимчасове припинення використання яких не виключає можливість здійснення основної діяльності, наприклад університетських корпусів, гуртожитків, бібліотек, лекторіїв, їдалень, спортивно-навчальних комплексів, супутніх об'єктів.

Перспективним є використання механізмів державно-приватного партнерства для реконструкції та для будівництва зазначених об'єктів, що дозволяє не вилучати майно не перешкоджати освітньому процесу.

М. М. Александрова і В. В. Довгалюк зазначають, що як приклад, застосування моделей ДПП у супутній інфраструктурі вищої освіти можна навести досвід британських університетів, які успішно залучають інвестиції будівельного бізнесу для реалізації довгострокових проєктів будівництва, реконструкції, експлуатації гуртожитків для здобувачів вищої освіти [7].

З погляду використовуваних організаційно-правових механізмів ці проєкти схожі на проєкти концесії та державно-приватного партнерства, але це відносяться до приватного майна університетів. Представлений приклад підтверджує перспективи ринку студентського житла в Європі, та є актуальним не лише для Європи, але й для України. Реалізація подібних проєктів щодо супутньої інфраструктури вищої освіти може бути утруднена в зв'язку з можливістю віднесення об'єктів до об'єктів освіти.

З погляду закону об'єктом концесійних угод, угод про ДПП, в даному випадку є об'єкти нерухомого майна, призначені для здійснення освітньої діяльності. Гуртожитку можуть бути визнані об'єктом угоди лише в разі, якщо вони не тільки технологічно пов'язані з об'єктами нерухомого майна, призначеними для здійснення освітньої діяльності, а призначені для здійснення такої діяльності. Ці твердження щодо гуртожитків і іншої супутньої інфраструктури неочевидні. Відповідно до Житлового кодексу гуртожиток є об'єктами спеціалізованого житлового фонду, включає житлові приміщення, призначені для тимчасового проживання громадян у період навчання, але не власне для навчання [8].

Законодавець, визначаючи склад об'єктів концесійних угод і угод про ДПП, не взяв до уваги можливість будівництва (реконструкції) в рамках державно-приватного партнерства об'єктів вищої освіти та необхідність створення супутньої інфраструктури вишів, а у законі «Про освіту» не врахував можливість передачі такого майна в ДПП [9].

Закон «Про освіту» встановлює обов'язок закладу освіти мати у власності або на законних підставах майно, необхідне для здійснення освітньої діяльності. Передбачається заборона на приватизацію об'єктів навчальної, виробничої, соціальної інфраструктури, включаючи житлові приміщення, розташовані в будівлях навчального, виробничого, соціального, культурного призначення, гуртожитки інші об'єкти, що знаходяться в оперативному управлінні закладу освіти державної форми власності.

Можливість будівництва або реконструкції такого нерухомого майна відповідно до концесійної угоди або угоди про ДПП не згадується. За таких обставин треба рекомендувати внесення до закону «Про концесію» та закону «Про державно-приватне партнерство» уточнення – у концесію та державно-приватне партнерство можна передавати не тільки об'єкти освіти, а й інші об'єкти освітньої інфраструктури. У Закон «Про освіту» необхідно внести визначення об'єктів освітньої інфраструктури.

Це можуть бути об'єкти навчальної інфраструктури, призначені для здійснення освітньої діяльності, інші об'єкти, що сприяють ефективному і якісному здійсненню освітньої діяльності або призначені для обслуговування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, які працюють на території даних об'єктів, включаючи об'єкти виробничого, соціального, культурного призначення, гуртожитки, об'єкти охорони здоров'я.

Крім будівництва або реконструкції окремих об'єктів супутньої інфраструктури вищої освіти, становить інтерес можливість реалізації більш складних проєктів. Найбільш масштабний – будівництво майнових комплексів університетських містечок, до складу яких можуть входити не тільки навчальні, адміністративні корпуси та супутня інфраструктура, а й об'єкти науки, інформаційних технологій, дорожньої, транспортної, спортивної, медичної, комерційної інфраструктури, яка необхідна для ефективного та комфортного функціонування університетського містечка. Варто врахувати обмеження, передбачені законодавством про ДПП на випадок передачі в концесію об'єктів, які не є об'єктами освіти.

Відповідно до закону «Про концесію» концесійну угоду може бути укладено щодо кількох об'єктів концесійних угод, якщо зазначені дії не призведуть до недопущення, обмеження, усунення конкуренції. Для усунення подібного ризику щодо будівництва університетських містечок і інших об'єктів освітньої інфраструктури, що становлять низько рентабельні об'єкти інвестицій для бізнесу, доцільно прямо закріпити в законах «Про концесію», «Про державно-приватне партнерство», «Про освіту» положення, що допускають передачу відповідно до концесійної угоди об'єктів освіти, інших об'єктів освітньої інфраструктури, призначених для обслуговування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників закладів, що здійснюють діяльність на території даних об'єктів.

Доцільно прямо закріпити в зазначених законах можливість здійснення на земельних ділянках, наданих приватному партнеру для будівництва (реконструкції) або використання об'єкта освіти, передбаченої концесійною угодою включаючи будівництво та експлуатацію за згодою публічного партнера інших об'єктів, призначених для обслуговування споживачів освітніх послуг. Такі положення підвищать окупність освітніх проєктів, сприятимуть більш ефективній експлуатації об'єктів вищої освіти, підвищать якість життя здобувачів і конкурентоспроможність навчальних закладів.

Серйозними юридичними проблемами, що заважають запуску проєктів ДПП в сфері вищої освіти, на наш погляд, є обмеження на передачу публічному партнеру зобов'язань і ризиків функціональної експлуатації об'єкта вищої освіти, заборона участі на стороні публічного партнера в концесійній угоді профільних закладів освіти.

Ці проблеми взаємопов'язані, не дають бюджетній установі можливості здійснювати профільну діяльність із використанням об'єкта, побудованого (реконструйованого) приватним партнером відповідно до концесійної угоди, інакше як будучи залученими в якості оператора на стороні приватного партнера, що загрожує ризиками, описаними вище.

Закон «Про державно-приватне партнерство» підходить до вирішення зазначених проблем, проте передбачає придбання приватним партнером права власності на освітню інфраструктуру. Закон містить низку юридичних проблем, не адаптований для реалізації інфраструктурних проєктів, включаючи проєкти в сфері вищої освіти.

У зв'язку з цим за аналогією з законом «Про державно-приватне партнерство» треба було б рекомендувати внесення до закону «Про концесію» змін, які передбачають: встановлення в якості суттєвої умови зобов'язання концесіонера здійснювати експлуатацію та технічне обслуговування об'єкта угоди, забезпечення публічним партнером експлуатації в разі, якщо концесіонер здійснює тільки технічне обслуговування об'єкта; можливість участі державного (комунального) закладу на стороні публічного партнера в зобов'язаннях за концесійною угодою, можливість здійснення закладом окремих прав публічного партнера, виконання обов'язків публічного партнера за концесійною угодою.

Висновки. Зазначимо дисбаланс між потребами економічного і інноваційного розвитку країни та законодавчим регулюванням, яке фактично обмежує потенціал розвитку. Поставлені Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року у сфері освіти неможливо вирішити без реалізації ряду капіталомістких проєктів із залученням значних інвестицій, досвіду та навичок управління, що знаходяться в розпорядженні реального сектора економіки. Державно-приватне партнерство дозволяє розкривати інформацію про цей потенціал, в зв'язку з чим, держава повинна вжити всіх залежних заходів, щоб усунути необґрунтовані бар'єри і обмеження для розширення практики застосування даного юридичного інструменту. Освіта є цінним, перспективним об'єктом для інвестицій. Беручи це до уваги, хочеться сподіватися, що Україна відіграє значну роль у світовій конкуренції у галузі технологій, талантів і кадрових ресурсів, які ляжуть в основу національної економіки та

створять фундамент для стійкого розвитку держави та суспільства, що сприятиме європейській інтеграції України, входження у соціально-економічний простір Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>. 2. Про концесію: Закон України від 03.10.2019 р. № 155-IX. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 48. ст. 325. 3. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. ст. 524. 4. Хомишин І. Ю. (2019). Концептуальні питання теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів: дис. ... д-ра юрид. наук: спец.: 12.00.07. Львів. 510 с. 5. Бондаренко В. А. Єсімов С. (2018). Принципи організації та здійснення державного нагляду і контролю у сфері освіти. Соціально-правові студії. № 2. С. 32–38. 6. Губанова Т. (2019). Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні: нормативно-правова характеристика. Підприємництво, господарство і право. № 6. С. 220–224. 7. Александрова М. М., Довгалюк В. В. (2019). Державно-приватне партнерство в соціальній сфері. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 8. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/25.pdf. 8. Житловий кодекс Української СРС: Закон України від 03.06.1983 р. № 5464-X. Відомості Верховної Ради України. 1983. Додаток до № 28. ст. 573. 9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. ст. 380.

REFERENCES

1. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrayiny na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 30.09.2019 r. No. 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>. 2. Pro kontsesiyu: Zakon Ukrayiny vid 03.10.2019 r. No. 155-IX. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 2019. No. 48. St. 325. 3. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrayiny vid 01.07.2010 r. No. 2404-VI. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 2010. No. 40. St. 524. 4. Khomyshyn I. YU. (2019). Kontseptual'ni pytannya teoriyi i praktyky administratyvno-pravovoho rehulyuvannya osvity Ukrayiny v umovakh yevrointehratsiynykh protsesiv: dys. ... d-ra yuryd. nauk: spets.: 12.00.07. L'viv. 510 s. 5. Bondarenko V. A. Yesimov S. S. (2018). Pryntsypy orhanizatsiyi ta zdiysnennya derzhavnoho nahlyadu i kontrolyu u sferi osvity. Sotsial'no-pravovi studiyi. No. 2. S. 32–38. 6. Hubanova T. (2019). Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi osvity i nauky v Ukrayini: normatyvno-pravova kharakterystyka. Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo. No. 6. S. 220–224. 7. Aleksandrova M. M., Dovhalyuk V. V. (2019). Derzhavno-pryvatne partnerstvo v sotsial'niy sferi. Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok. No. 8. URL. http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/25.pdf. 8. Zhytlovyi kodeks Ukrayins'koyi SRS: Zakon Ukrayiny vid 03.06.1983 r. No. 5464-X. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 1983. Dodatok do No. 28. St. 573. 9. Pro osvitu: Zakon Ukrayiny vid 05.09.2017 r. No. 2145-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 2017. No. 38–39. St. 380.

Дата надходження: 03.09.2020 р.

Uliana Parpan

Professor of the Department of Administrative and Information Law
Educational-Scientific Institute of Law and Psychology
Lviv Polytechnic National University,
Doctor of Law, Associate Professor
<https://orcid.org/0000-0003-1424-050X>
uparpan35@gmail.com

PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP IN HIGHER EDUCATION OF UKRAINE

The article explores the legal problems and the potential of developing public-private partnerships in higher education. Public-private partnerships are considered as a flexible and promising tool for attracting private investment in infrastructure, providing the necessary cooperation of research and education centers with companies of the real sector of economy, which contributes to the

achievement of the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030 in the field of education. Compared to simpler models of state-business cooperation, this tool involves the interaction of the scientific and educational potential of higher education institutions with investment, technological and industrial resources of the real sector of the economy. The state and educational institutions are in competition for higher education and funding recipients, needing infrastructure development. The advantages of public-private partnership models from the point of view of the private and public sector, the conditions for the development of this mechanism in the country are analyzed. It is concluded that public-private partnerships in higher education have prospects for development. There is an imbalance between the needs of economic and innovative development of Ukraine and the quality of legislation in the field of public-private partnership. Problems of legal regulation are considered, recommendations for improvement are given.

It is indicated that public-private partnership is a developed form of investment projects for public (state and municipal) infrastructure and provides a high level of cooperation between the public and private sectors. Public-private partnership should be understood as a cooperation between public and private partners legally formalized for a certain period of time, based on the pooling of deposits and risk sharing in order to solve public problems, carried out through the implementation of investment projects in public interest.

It is emphasized that in Ukraine the potential of public-private partnership is due primarily to the powers of the state in organizing the educational process, as a consequence, a significant predominance among the leading universities of state budget institutions, where property belongs to the state. This circumstance opens up significant opportunities for the use of concession and public-private partnership models of infrastructure development of higher education institutions.

Key words: public-private partnership, concession, public-private partnership agreement, concession agreement, higher education.